

DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgir al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

examinînd recursul declarat de către avocatul Leșan Nicolae în interesele lui Șoltoianu Ion, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Șoltoianu Ion împotriva lui Marinescu Ion privind încasarea datoriei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016,

CONSTATĂ :

La data de 08.12.2011, Șoltoianu Ion s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Marinescu Ion, privind încasarea datoriei rezultate din împrumut.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la data de 24 aprilie 2008, a încheiat un contract de împrumut cu Marinescu Ion, avînd ca obiect transmiterea către ultimul a sumei de 53 000 euro sau 877 680 lei.

Susține că potrivit recipisei din 26.07.2011, pîrîtul și-a asumat obligația de a restitui suma împrumutată pînă la 01.09.2011. La scadență, Marinescu Ion nu a executat obligația și nu a restituit împrumutul. Multiplele solicitări de a restitui în mod extrajudiciar suma datorată nu s-a soldat cu succes. Prin urmare consideră că pîrîtul Marinescu Ion urmează a fi obligat pe cale judiciară la restituirea împrumutului.

Solicită Șoltoianu Ion încasarea din contul lui Marinescu Ion în beneficiul său a sumei împrumutului în mărime de 53 000 euro și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată pe care le va suporta în acest proces.

Prin hotărîrea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2015, a fost admisă acțiunea, fiind dispusă încasarea din contul lui Marinescu Ion în beneficiul lui Șoltoianu Ion datorita rezultată din împrumut în sumă de 53 000 euro echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărîrii. La fel s-a încasat de la Marinescu Ion în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 25 000 lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a aplicat prevederile art. 512, 514, 572 alin. (2), 602 și 867 alin. (1) Cod civil, statuînd că raportul litigios rezultă din contractul de împrumut, care se confirmă prin două recipise, iar pîrîtul nu și-a respectat obligația de a restitui suma împrumutată la data scadenței.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, la 20.03.2015, Marinescu Ion a contestat-o cu apel, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2015 și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea apelului declarat, apelantul a indicat că instanța de fond la emiterea hotărîrii nu a constatat și elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile acesteia se bazează pe probe insuficiente

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, s-a admis apelul declarat de Marinescu Ion, s-a casat hotărîrea Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2015 și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins ca nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Șoltoianu Ion împotriva lui Marinescu Ion privind încasarea datoriei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut incidente speței prevederile art. 138 alin. (4) CPC, 195, 199, 200 alin. (1), 210 alin. (1), 514, 572, 867 alin. (1), 871 alin. (1) și (2) Cod civil, statuînd că reclamantul nu a depus în instanța de judecată originalul sau copia autenticată a recipisei din 26.07.2011, iar potrivit recipisei din 08.07.2011, apelantul și-a asumat obligația să întoarcă 53 000 euro pînă la 01.09.2011 banii care i-a primit de la SRL „ELAT” și careva obligațiuni față de Șoltoianu Ion nu sunt menționate în recipisă, respectiv ultimul nu este împrumutător și nu a transmis apelantului nici o sumă de bani. Totodată a menționat că SRL „ELAT-Service” nu este parte pe dosarul în cauză.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 25.04.2016, avocatul Leșan Nicolae în interesele lui Șoltoianu Ion a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016 și menținerea hotărîrii Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2015.

În motivarea recursului, recurentul a invocat încălcarea normelor de drept material și procedural de către instanța de apel la adoptarea deciziei contestate.

În speță, a menționat că instanța de apel eronat a concluzionat că recurentul nu a prezentat în instanța de judecată originalul sau copia autenticată a recipisei din 26.07.2011.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul declarat de Șoltoianu Ion a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Șoltoianu Ion întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărîrii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, Șoltoianu Ion a solicitat încasarea împrumutului conform recipisei din 26.07.2011.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de reclamant și a dispus încasarea datoriei solicitate.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Marinescu Ion, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casînd hotărîrea primei instanțe și pronunțînd o nouă hotărîre de respingere integrală a acțiunii.

Colegiul susține ca fiind legală și întemeiată soluția dată de prima instanță, iar soluția dată de instanța de apel este ilegală, deoarece decurge din aprecierea greșită a

circumstanțelor cauzei și, ca urmare, aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține următoarele circumstanțe de fapt și de drept.

Potrivit art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 602 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Potrivit materialelor cauzei, Șoltoianu Ion a împrumutat lui Marinescu Ion mijloace bănești în sumă de 53 000 euro, iar ultimul s-a obligat de a restitui suma de bani împrumutată pînă la 01.09.2011.

Faptul încheierii contractului de împrumut, precum și condițiile de bază a înțelegerii realizate între părți, se confirmă prin 2 recipise întocmite la data de 08.07.2011 și 26.07.2011, din care rezultă că Marinescu Ion s-a obligat să restituie suma de 53 000 euro lui Șoltoianu Ion (f.d. 67, 74).

Potrivit art. 572 alin. (2) Cod civil, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

În conformitate cu prevederile art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Din esența și natura juridică a contractului de împrumut rezultă că acest contract este un acord de voință între împrumutător și împrumutat, de regulă gratuit, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amînare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea de garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

De regulă, legea nu prevede obligativitatea încheierii contractului de împrumut în formă autentică.

Potrivit art. 138 alin. (4) CPC, înscrisurile care confirmă încheierea contractului de împrumut se depun în instanța de judecată în original sau în copie autenticată în modul stabilit de lege, indicîndu-se locul de aflare a originalului.

Recipisa sau alt înscris nu pot servi drept temei pentru încasarea sumei împrumutului, dacă aceste înscrisuri nu conțin informații despre părțile contractului de împrumut și despre suma concretă a împrumutului.

Se va reține că înscrisul respectiv reprezintă expunerea unui act juridic civil și, în consecință, urmează să corespundă exigențelor legale, inclusiv referitor la clauzele esențiale ale acestuia.

În cazul în care contractul de împrumut nu a fost încheiat în formă scrisă, însă ulterior împrumutatul își recunoaște, prin declarație scrisă, obligația, contractul respectiv se consideră valabil conform art.700 alin.(1) Cod civil.

În speță, recipisa din 26.07.2011 confirmă încheierea contractului de împrumut între Șoltoianu Ion și Marinescu Ion, or, aceasta conține informații atât despre părțile contractului de împrumut, cât și despre suma concretă a împrumutului.

La caz, împrumutatul Marinescu Ion nu și-a onorat obligația asumată și nu a restituit suma împrumutată în mărime de 53 000 euro în termenul stabilit – 01.09.2011.

În acest sens, Colegiul conchide că instanța de fond just a ajuns la concluzia temeiniciei pretențiilor reclamantului și necesității încasării în mod forțat a datoriei.

La fel, instanța de recurs reține și faptul că de către instanța de fond corect a fost apreciat argumentul pîrîtului Marinescu Ion, respingîndu-l, cum că el nu are obligațiuni față de Șoltoianu Ion, ci față de SRL „ELAT Rentservice”, or, materialele cauzei denotă contrariul și anume din recipisa din 26.07.2011, semnată de Marinescu Ion, rezultă cu certitudine că dînsul s-a obligat să restituie suma 53 000 euro lui Șoltoianu Ion.

Mai mult, aceleași clauze ale contractului privind suma împrumutului în valoare de 53 000 euro și termenul de scadență - 01.09.2011, se regăses și în recipisa întocmită la data de 08.07.2011.

Respectiv, instanța de fond corect a conchis că între reclamantul Șoltoianu Ion și pîrîtul Marinescu Ion există relații obligaționale.

În această ordine de idei, concluzia instanței de apel cum că reclamantul nu a depus în instanța de judecată originalul sau copia autenticată a recipisei din 26.07.2011, iar potrivit recipisei din 08.07.2011, apelantul și-a asumat obligația să întoarcă 53 000 euro pînă la 01.09.2011 banii care i-a primit de la SRL „ELAT” și careva obligațiuni față de Șoltoianu Ion nu sunt menționate în recipisă, respectiv ultimul nu este împrumutător și nu a transmis apelantului nici o sumă de bani, Colegiul o consideră ilegală și neîntemeiată, deoarece contravine materialului probator administrat.

Astfel, din materialele cauzei rezultă cu certitudine că recipisa din 26.07.2011 a fost anexată în original (f.d. 74).

În context, Colegiul conchide că instanța de apel a examinat superficial materialele cauzei și, ca urmare, a constatat eronat circumstanțele pricinii, or, concluzionînd categoric despre lipsa originalului sau a copiei autentificate a recipisei din 26.07.2011, aceasta a refuzat în recunoașterea obligațiilor ce se nasc din acest act juridic.

Mai mult ca atât, contrar concluziei instanței de apel, instanța de fond a decis atragerea în proces a SRL „ELAT” și a invitat-o în ședință pentru data de 30.07.2014 pentru ași determina calitatea (f.d. 73 și 95 verso).

Astfel, Colegiul conchide că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de Șoltoianu Ion.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că argumentele aduse de avocatul Leșan Nicolae în interesele lui Șoltoianu Ion și-au găsit confirmare în cadrul examinării prezentului recurs.

Ținând cont de faptul că prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea fondului cauzei, corect a aplicat legea materială, adoptând o hotărâre legală și întemeiată, iar instanța de apel a adoptat o hotărâre ce reiese din aprecierea incompletă și superficială a materialelor pricinii, precum și constatarea eronată a circumstanțelor cauzei, ce a dus la interpretarea și aplicarea eronată a legii materiale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Leșan Nicolae în interesele lui Șoltoianu Ion, de a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În legătură cu cele relatate, conform art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de avocatul Leșan Nicolae în interesele lui Șoltoianu Ion.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016 și se menține hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Șoltoianu Ion împotriva lui Marinescu Ion privind încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea